

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת לימור סון הר מלך

4345/25/פ

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון – הסתה לטרור ברשתות חברתיות), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 2 בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 –

(1) במקום ההגדרה "פומבי", "פרסום" ו"פרסם" יבוא:

"פומבי" – כהגדרתו בסעיף 34 לחוק העונשין; ;

(2) אחרי ההגדרה "פקודת מעצר וחיפוש", יבוא:

"פרסום" ו"פרסם" – כהגדרתם בסעיף 34 לחוק העונשין, לרבות

שימוש באחד הסימונים ברשתות החברתיות המבטא הזדהות,

תמיכה, עידוד או אהדה ביחס לפרסום או למפרסם;".

2. תיקון סעיף 24 בסעיף 24 לחוק העיקרי –

(1) בכל מקום, במקום "ממשית" יבוא "סבירה";

(2) בסעיף קטן (ה), לפני "לא יוגש" יבוא "על אף האמור בכל דין, נודע

למשטרת ישראל על ביצוע עבירה לפי סעיף זה, על פי תלונה או בכל דרך

אחרת, תפתח בחקירה בלא צורך באישור של גורם נוסף;".

דברי הסבר

בפברואר 2023, החליטו ראש הממשלה והשר לביטחון לאומי על הקמת צוות לטיפול בהסתה לטרור ברשתות חברתיות, בראשותו של השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר (להלן – הצוות). מטרתו של הצוות לדווח על תמונת המצב הנוכחית בשטח, ולהמליץ כיצד יש לפעול לנוכח רצף הפיגועים הרצחני, אשר להערכת גופי המודיעין פעלו בהשפעת תכנים מסיתים ברשתות החברתיות.

הצוות מורכב משלושה תתי צווים: צוות אכיפה – אחראי על מתן אישורים לפתיחה בחקירה והעמדה לדין; צוות מודיעין – אחראי לבחון אפשרויות לטיוב יכולות איסוף וניטור מידע ברשתות החברתיות, לנתח מגמות ולהצביע על אירועים קונקרטיים; וכן צוות כלים משפטיים – אחראי לבחון את המצב המשפטי הקיים ולייעץ כיצד לפעול.

ביום שבת, כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), חג שמחת תורה, חוותה מדינת ישראל מתקפת

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

טרור על ידי ארגון חמאס ותושבים עזתיים נוספים אשר פעלו באכזריות רבה ורצחו בדרכים שונות ואכזריות למעלה מ-1200 אזרחים וחיילים, גברים, נשים, ילדים וקשישים. במסגרת אותה מתקפת טרור נעשו על ידי המבצעים מעשים רבים של אונס, ביזוי של גופות, ביזה וכן חטיפה של כ-250 ישראלים ותושבים זרים. בעקבות המתקפה, ממשלת ישראל החליטה לפתוח במלחמה נגד שלטון החמאס ברצועת עזה.

עוד לפני מתקפת הטרור, תוצאות עבודת הצוות ניכרו בשטח, בדגש על עלייה משמעותית בניטורים של פרסומים ברשת בהם נמצאו תכנים המסיתים לטרור, והסרה שלהם. עם פרוץ המתקפה, הצוות פעל כבר מהרגע הראשון למנוע, להסיר, לחקור ולהעמיד לדין מסיתים לטרור, בפרט את אלה שהם תומכי חמאס.

עליית המדרגה בפעילות המשטרה בכל מה שקשור לטיפול בעבירות של הסתה ברשתות חברתיות והזדהות עם גורמים עוינים בזמן מלחמה, התבטאה בין היתר בעלייה חדה בכמות כתבי האישום שהוגשו (136 בתקופה קצרה לעומת 20 בכל שנת 2022), דבר שלדעת רבים הרגיע את המצב והרתיע רבים מלנסות ולפרסם דברי הסתה.

יחד עם זאת, נראה כי יש צורך לחדד את נוסח חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (להלן – החוק), על מנת לאפשר למדינת ישראל להתמודד טוב יותר אל מול אותם מסיתים, שעלולים להשפיע על רבים ולהניע אותם לפעולה.

ראשית, ההגדרה של "פרסום" ו-"מפרסם", מפנה לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שלא מותאם לעידן המודרני בו מסיתים רבים תומכים בטרור ומסיתים, למשל באמצעות שימוש בסימון "לייק" לפוסטים מסיתים, תוך גילוי הזדהות, תמיכה או אהדה עם התוכן, וברי כי במעשיהם הם מגבירים את החשיפה של הפוסט ליתר משתמשי הרשת החברתית. לפיכך מוצע לתקן את ההגדרות בסעיף 2 לחוק ולקבוע כי גם תמיכה שלא באמצעות שיתוף, אלא באמצעות שימוש בסימון אשר משמעותו תמיכה או אהדה, מהווים פרסום לפי חוק זה.

שנית, מוצע להוריד את רף ההסתברות הנדרש לצורך סעיף 24 לחוק, כך שהוא יהיה "אפשרות סבירה" במקום "אפשרות ממשית", בדומה להצעת חוק המאבק בטרור בנוסחה המקורי, ומתוך תפיסה שמי שעושה מעשה של הזדהות עם טרור או מפרסם דברי שבח למעשה טרור, די באפשרות סבירה שהדבר יגרום לעשיית מעשה טרור כדי להרשיעו.

לבסוף, הנחיית פרקליט המדינה מספר 14.12 קובעת כי לצורך פתיחה בחקירה של חשוד בעבירה לפי סעיף 24 לחוק, יש צורך באישור של פרקליטות המדינה, דבר שגורם לעיכוב בפעולות החקירה ובפגיעה בתכלית החוק, בפרט כאשר מדובר בהסתה ברשת החברתית שמופצת במהירות. כמו כן, נדמה שבעבירות הסתה לטרור, לכל הפחות בשלב החקירה, אין צורך בגורם נוסף מחוץ למשטרת ישראל. הדברים מקבלים משנה תוקף בתקופה כה רגישה שמדינת ישראל טרם ידעה כמותה, בה הסתה לטרור ברשתות החברתיות הפכה למכת מדינה. ואכן, בעקבות המצב הביטחוני פרקליטות המדינה הבינה את גודל האירוע והגמישה את ההנחיה, כלומר איפשרה במקרים מסוימים לפתוח בחקירה בלא צורך באישורה (ראו מכתבו של המשנה לפרקליט המדינה לתפקידים מיוחדים "שינוי בהנחיות פרקליטות המדינה בעניין פתיחה בחקירה בעבירות הסתה והזדהות עם ארגון טרור, בעקבות מלחמת "חברות הברזל" מיום 19 באוקטובר 2023). יחד עם זאת ראוי שהדברים יעוגנו בחקיקה, ללא סייגים וללא שיקול דעת. לפיכך מוצע לתקן את סעיף 24 לחוק ולאפשר למשטרת ישראל לפתוח בחקירה על ביצוע עבירה לפי אותו סעיף, בלא צורך באישור של גורם נוסף.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז באדר א' התשפ"ד (26.02.2024)